

Lippert:

Uvedba izpitov za sreske šolske nadzornike narodnih in meščanskih šol na Češkoslovaškem.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je izdalo že leta 1925. predpise o evidenci čakalcev na mesta sreskih šolskih nadzornikov, kakor tudi o načinu, s katerim je omogočeno seznaniti se čakalcev s administrativnim delom v šolskih uradih. Da bi pa bili ustanovljeni objektivni temelji in enotna merila za pretehtanje posebne zmožnosti takih kandidatov v pedagoškem in administrativnem zmislu, je uvedlo sedaj ministrstvo prosvete za čakalce na mesta nadzornikov posebne izpite. Za te izpite je izdalo ministrstvo prosvete dne 6. junija 1932. poseben izpitni red:

Izpitni čakalcev na mesta sreskih šolskih nadzornikov se vrše pred posebnimi izpraševalnimi komisijami, katere bodo sestavljene pri pokrajinskih šolskih uradih v Pragi, Brnu in v Bratislavi.

Predsednik komisije je šef dotičnega pokrajinskega šolskega sveta, člani pa so: a) administrativno-ekonomični referenti in uradniki, katerim je poverjeno nadzorstvo nad osnovnimi in meščanskimi šolami; b) pedagoški strokovnjaki, ki so izbrani iz profesorjev in docentov na vseučiliščih in iz drugih znanih strokovnjakov, ne računaje sreske šolske nadzornike.

Izpit se vrše enkrat v letu, in to iz domačega pismenega dela v mesecu aprilu in septembru, pismenega klavzurnega in ustnega izpita v mesecu novembru.

Učitelji, profesorji ali upravitelji in ravnatelji šol, ki hočejo postati čakalci, morajo poslati po službeni poti prošnjo z dokazi o napravljenem zrelostnem, usposobljenostnem in kvalifikacijskem izpitu ter o strokovnih izpiti, ki so jih napravili, poleg tega morajo priložiti zadnje tri ocene in vse dokumente o svoji izobrazbi in delavnosti na literarnem, pedagoškem in izobraževalnem polju.

Predsednik izpitne komisije odkloni kandidata k izpitu:

a) ako nima kandidat po izpitu učne usposobljenosti najmanj 14 let službe na osnovnih in meščanskih šolah ali 11 let službe na srednjih in njim sorodnih šolah;

b) ako je bil prosilec v zadnjih treh letih disciplinsko kaznovan ali če je proti njemu uvedena disciplinska ovadba;

c) ako ni imel prosilec v zadnjih treh letih najboljšo kvalifikacijo.

Izpit je teoretičen in praktičen. Kandidat mora pri izpitu dokazati:

a) da natančno pozna vzgojna in učna načela na narodnih šolah in na vseh stopnjah ter na vseh različnih elementarnih, specialnih in vzgojnih zavodih, da je natančno seznanjen z vprašanji pedagoško-didaktičnimi ter ima dovolj šolske prakse ter da mu je sodobna mladinska in pedagoška literatura prav dobro znana;

b) da je natančno seznanjen z veljavnimi šolskopravnimi predpisi (zakoni, naredbami, normami, normalizacijami itd.), ki se tičejo organizacije in uprave osnovnih ter meščanskih šol po vseh straneh, torej pravno in pedagoško, plačilne in službene razmere učiteljstva in nadzorstvo nad osnovnimi in meščanskimi šolami tudi v administrativnem ali šolsko-upravnem smislu.

Izpit sestoji iz domačega pismenega dela, iz pismenega izpita, klavzure in ustnega izpita. Vsi deli izpita se morajo vršiti v istem letu.

Pismena domača naloga sestoji iz pedagoške in didaktične narodnih šol ter iz pomožnih ved. Tema tega pismenega izdelka je določena

od izpitne komisije in sicer na predlog člana, ki je imenovan iz vrst visokošolskih profesorjev ali docentov, katerega za to delo določi predsednik komisije. Od tega pismenega dela pa lahko komisija oprosti kandidata, ki k svoji prošnji priloži svoje literarno delo, ki je bilo tiskano. To delo pa mora komisija prejeti in ga smatrati za enakopravno onemu delu, ki bi bilo sicer določeno. Rok za pismeno domače delo je določen na 4 mesece, vendar pa se more prolongirati najdalje za 2 mesece. Pismeni klavzurni izpit se izvrši tako, da kandidat izdela v dobi uradnih ur enega dne popolnoma samostojno delo, katero mu predloži istega dneva izpraševalna komisija. Predpisano je, da naj se da kandidatu dve temi, izmed katerih si lahko kandidat izbere po lastni volji. En naslov je vzet iz polja šolske organizacije, drugi pa iz pedagoško-didaktične ali administrativne in personalne snovi. Vse trditve v svojem spisu mora kandidat opreti s pedagoškimi načeli in z obstoječimi zakoni ter naredbami. Izbor nalog za te izpite ima predložiti izpraševalna komisija v zadostnem številu ministrstvu prosvete, ki določi po svojih šolskih strokovnjakih naslove nalogam. Kandidati vlečejo pri pismenem klavzurnem izpitu listke, na katerih so napisani naslovi nalogam. Na ta način so onemogočene tudi najmanjše nepravilnosti. Poleg tega je pri tem izpitu strogo nadzorstvo. Kandidati pa smejo zahtevati od izpraševalne komisije uradne zbirke veljavnih predpisov, katere lahko uporabljajo pri izvrševanju svojih nalog. Uporabljati drugih pripomočkov ni dovoljeno.

Pri ustnem izpitu, ki ne sme trajati več nego dve uri, ima odgovoriti kandidat:

a) na vprašanja iz pedagoške in vprašanja iz didaktike, ki se uporablja na narodnih šolah;

b) na vprašanja iz zakonodajstva na narodnih šolah.

Ustni izpit ima značaj razgovora (kolokvija), katerega vodi izpraševalec tako, da pokaže kandidat, da ima prav dober pregled o posameznih načelnih vprašanjih in da so mu najnovejši pedagoško-didaktični izvori prav dobro znani. Dalje mora pokazati znanje o upravi osnovnega šolstva ter dokazati na raznih primerih strokovno znanje o upravi meščanske šole. Na vprašanja mora kandidat stvarno odgovarjati ter pokazati vedno svojo samostojnost.

Ustni izpit se vrši ob navzočnosti predsednika izpraševalne komisije ali njegovega namestnika in štirih članov, katere določi predsednik. Vendar pa morajo biti zastopane vse izpraševalne stroke, tako da se pri poznejši konferenci lahko ugotovi sposobnost ali nesposobnost kandidata.

Uspeh izpita je zabeležen na izpričevalu z besedami: »Izpit dovršil« ali »nedovršil«.

Po končanem izpitu, ki se ozira na pismeno domače in pismeno šolsko delo ter na ustni izpit, se sestane petčlanska izpitna komisija in glasuje. Izpit je napravil oni, za katerega glasuje večina članov komisije. Člani komisije glasujejo po določeni vrsti, ki jo je določil predsednik. Predsednik glasuje zadnji in pri enakosti glasov odločuje njegova beseda.

Pri glasovanju in oceni pride v poštev tudi jezik in slog, ki ga kandidat uporablja bodisi pri pismeni nalogi ali ustnem izpitu. Posvetovanja glede klasifikacije se vrše v tajnem zasedanju.

Ako položi kandidat izpit z uspehom, se mu izda diploma. Pri neuspehu pa ne dobi ničesar.

Kandidat, ki ni napravil izpita, lahko izpit ponovi, a vendar najprej po preteku dveh let. Zato pa mora dobiti dovoljenje od mini-

strstva prosvete in izpraševalne komisije. Da-lje sme polagati ponovni izpit le pri oni pokrajinski komisiji, pri kateri je izpit polagal prvič. Ponoviti se sme le ves izpit in samo enkrat. Takša za polaganje tega izpita je določena na 150 Kč. (Iz češčine prevedel Kus.)